

Bài 21. Khởi nghĩa Lý Bí. Nước Vạn Xuân

I. Nhà Lương siết chặt ách đô hộ như thế nào?

1. Về hành chính:

- Chia lại đất nước thành các quận huyện và đặt tên mới: Giao Châu, Ái Châu, Đúc Châu, Lợi Châu, Minh Châu và Hoàng Châu.

2. Về bộ máy quan lại:

- Phân biệt đối xử rất gay gắt: Người Việt không được giữ chức vụ quan trọng. Chỉ có tôn thất nhà Lương và một số dòng họ lớn.

3. Về kinh tế:

- Đặt ra hàng trăm thứ thuế

II. Khởi nghĩa Lý Bí. Nước Vạn Xuân thành lập

1. Diễn biến

- Mùa xuân năm 542, Lý Bí phát cờ khởi nghĩa được hào kiệt các nơi hưởng ứng.

- Trong vòng chưa đầy ba tháng, nghĩa quân đã chiếm hầu hết các quận, huyện → Thứ sử Tiêu Tư chạy về Trung Quốc.

- Tháng 4 năm 542 và đầu năm 543, nhà Lương hai lần kéo quân sang đàn áp → bị thất bại.

2. Nhà nước Vạn Xuân được thành lập

- Mùa xuân năm 544, Lý Bí lên ngôi hoàng đế (Lý Nam Đế), đặt niên hiệu là Thiên Đức. Đặt tên nước là Vạn Xuân, đóng đô ở vùng cửa sông Tô Lịch (Hà Nội). Lập triều đình với hai ban văn võ.

Bài tập về nhà:

- Điền những cụm từ còn thiếu vào chỗ chấm (...) để hoàn thành đoạn tường thuật diễn biến cuộc khởi nghĩa Lý Bí:

Mùa xuân năm (1)..... Lý Bí phát cờ khởi nghĩa chống lại ách đô hộ của nhà (2)..... Tại (3)..... Trong vòng chưa đầy (4)..... nghĩa quân đã chiếm được hầu hết các quận huyện.

Thứ sử Giao Châu là (5)..... Phải bỏ thành (6)..... (Bắc Ninh) chạy về Trung Quốc.

Tháng (7)..... nghĩa quân chủ động kéo quân lên phía Bắc đánh bại cuộc tấn công đàn áp của quân Lương, giải phóng thêm (8)..... (Quảng Ninh)

Dẫn dò:

- HS hãy cho biết em có suy nghĩ gì về việc đặt tên nước là Vạn Xuân?
- Chuẩn bị bài 22.

Bài 22. Khởi nghĩa Lý Bí. Nước Vạn Xuân (tiếp theo)

III. Chống quân Lương xâm lược

- Tháng 5 năm 545, nhà Lương cử Trần Bá Tiên chỉ huy 1 đạo quân lớn tiến vào nước ta theo hai đường thủy, bộ.
- Lý Nam Đế đem quân chặn đánh địch ở nhiều nơi, sau đó rút về Tô Lịch (Hà Nội), Gia Ninh (Việt Trì-Phú Thọ) và Thanh Hóa.
- Sau khi khôi phục lực lượng, Lý Nam Đế đem quân ra đóng ở hồ Điển Triệt.
- Bị quân Lương đánh úp, ông lui quân về động Khuất Lão.
- Năm 548, Lý Nam Đế mất.

IV. Triệu Quang Phục đánh bại quân Lương như thế nào?

- Sau thất bại, Lý Nam Đế trao quyền cho Triệu Quang Phục.
- Triệu Quang Phục cho lui quân về Dạ Trạch (Hưng Yên)
- Ông dùng chiến thuật du kích để đánh quân Lương.
- Năm 550, Triệu Quang Phục phản công đánh tan quân Lương → cuộc kháng chiến kết thúc thắng lợi.

V. Nước Vạn Xuân độc lập đã kết thúc như thế nào?

- Sau khi đánh bại quân Lương, Triệu Quang Phục lên ngôi vua (Triệu Việt Vương), tổ chức lại chính quyền.
- 20 năm sau, Lý Phật Tử cướp ngôi, xưng là hậu Lý Nam Đế.
- Năm 603, quân Tùy tấn công Vạn Xuân, Lý Phật Tử bị bắt → Đất nước ta bị nhà Tùy đô hộ.

Bài tập về nhà:

- Điền chữ (Đ) đúng hoặc sai (S) sai vào ô trống ở đầu các câu sau:

☐

1. Tháng 5 năm 545, vua Lương cử Dương Phiêu làm Thứ sử Giao Châu.

☐

2. Lý Nam Đế không chống cự nổi giặc, phải bỏ thành ở cửa sông Tô Lịch.

☐

3. Hồ Điển Triệt thuộc huyện Lập Thạch, tỉnh Phú Thọ ngày nay.

☐

4. Dạ Trạch là vùng lau sậy um tùm, rộng lớn ở Khoái Châu (Hưng Yên).

5. Sau khi cướp ngôi Triệu Việt Vương, Lý Phật Tử lên làm vua, sử cũ gọi là Hậu Triệu Việt Vương.

Dẫn dò:

- HS hãy cho biết trong các thế kỷ I –VI, chế độ cai trị của các triều đại phong kiến phương Bắc đối với nước ta có gì thay đổi?
- Chuẩn bị bài 23.